

Vastine ympäristö- ja vesitalouslupa-asiassa jätetyn valituksen johdosta

Rakennus- ja ympäristölautakunta 08.11.2023 § 161
397/11.01.00/2022

Valmistelija

Ympäristönsuojelutarkastaja Tomas Kull, puh. 040 488 5970
etunimi.sukunimi@parainen.fi

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on 14.6.2023, dnro ESAVI/37531/2021, myöntänyt Heimon Kala Oy:lle uuden määräaikaisen ympäristö- ja vesitalousluvan kalojen kasvattamiselle verkkoaltaissa kiinteistön 445-651-1-30 vesialueella Storstrømmenissä Korppoon ja Nauvon välissä. Lupa on voimassa 31.12.2033 asti. Kyseessä on olemassa olevan, 1980-luvulta saakka harjoitetun kalankasvatustoiminnan jatkaminen.

Heimon Kala Oy oli hakenut lupaa yhdistää Hupaniityn kalanviljelylaitos Storstrømmenin kalanviljelylaitokseen sekä lupaa lisätä rehun sisältämän typen määrä 10 000 kilogrammasta enintään 12 700 kilogrammaan vuodessa ja fosforin määrä 1 400 kilogrammasta enintään 1 600 kilogrammaan vuodessa. Rakennus- ja ympäristölautakunta antoi 6.4.2022 §:ssä 56 lausunnon hakemuksesta. Aluehallintovirasto on lupapäätöksessään hylännyt Heimon Kala Oy:n hakemuksen siltä osin kuin se on koskenut kahden laitoksen yhdistämistä sekä rajoittanut typen määrän rehussa enintään 10 000 kilogrammaan vuodessa ja fosforin määrän enintään 1 200 kilogrammaan vuodessa. Kalanviljelylaitoksella kasvatetaan kirjolohen poikasia, jotka ovat ensimmäistä vuotta meressä. Vuosina 2016–2020 kasvu on ollut keskimäärin 161 000 kilogrammaa kalaa vuodessa, kun taas vesistön ravinnekuormitus samana ajanjaksona on ollut keskimäärin 5 250 kilogrammaa typpeä ja 477 kilogrammaa fosforia vuodessa.

██████████ ovat valittaneet aluehallintoviraston päätöksestä Vaasan hallinto-oikeuteen. Valittajat vaativat, kalankasvatuksen vesiympäristöön kohdistuviin kielteisiin vaikutuksiin viitaten, että lupa kumotaan ja että kalankasvatus lopetetaan nykyisellä paikalla. Valituskirjelmään on liitetty asiantuntijalausunto ja analyysituloksia omista vesistötutkimuksista lähialueella vuosina 2018–2020.

On kiistämätön tosiasia, että kalankasvatus verkkoaltaissa aiheuttaa ravinnepestöjä (typpi, fosfori) vesistöihin. Saaristomerellä kalankasvatus aiheuttaa 3 prosenttia ihmisperäisestä fosforikuormituksesta ja 2 prosenttia typpikuormituksesta. Koko merialueella kuormitus on 2 prosenttia fosforin osalta ja 1 prosentti typen osalta. Verrattuna 1990-luvun alkuun kalankasvatuksesta tuleva fosforikuormitus on vähentynyt 74 prosenttia ja typpikuormitus 64 prosenttia parantuneiden kasvatusmenetelmien ja paremman rehun ansiosta. Valtakunnallisella tasolla kalankasvatuksen aiheuttamilla ravinnepestöillä ei tällä hetkellä ole suurta merkitystä. Paikallisesti päästöt voivat kuitenkin aiheuttaa rehevöitymisongelmia. Veden ravinnepitoisuuden kasvun määrä ja tämän seuraukset riippuvat kuormituksen määrästä suhteessa vallitseviin laimennusolosuhteisiin. Kyseessä olevan Storstrømmenin kasvatuspaikan laimennusolosuhteita on pidetty hyvinä, mitä tukevat tarkkailuohjelman vesistötutkimukset ja Luode Consultingin vuonna 2019 toteuttama virtaustutkimus. Myös valittajien vuosina 2018–2020 teettämistä vesistötutkimuksista ilmenee vain pieniä eroja pintaveden kokonaisfosfori- ja kokonaistyppipitoisuuksissa sekä tuotantokerroksen klorofyllipitoisuuksissa mökkirantojen näytteenottoaikojen ja kalankasvatustilastojen

tarkkailuohjelman näytteenottopaikkojen välillä, minkä laboratorikiin on tuonut esille.

Valittajien huoli Saaristomeren tilasta on ymmärrettävä, mutta on muistettava, että yksi syy Itämeren heikkoon tilaan on sen morfologia ja vesimassan pysyvä suolakkerrostuneisuus. Suolakkerrostuneisuus aiheuttaa sen, että Itämeren syvävedet eivät saa runsashappista vettä syksyisin ja keväisin inversion yhteydessä eivätkä myrskyjen yhteydessä. Suuri osa Itämeren syvävesistä kärsii näin ollen hapenpuutteesta. Hapenpuute johtaa vuorostaan siihen, että sedimenteistä vapautuu suuria fosforimääriä, jopa 250 000 tonnia vuodessa (Lappalainen & Stiegebrandt, MOT: Itämeren väärä diagnoosi, Yle, 2008). Sedimenttitutkimukset ovat osoittaneet, että Itämeressä on ollut hapettomia pohjia ja sinileväkukintoja jopa tuhansia vuosia. Tilanne on pahentunut viime vuosikymmeninä johtuen siitä, että suolapulssija Pohjanmereltä tulee yhä vähemmän ja epäsäännöllisemmin. Suolapulssit Pohjanmereltä ovat ainoa luonnollinen mekanismi, joka tuo runsashappista vettä Itämeren syvävesiin. Tuhansien vuosien kuluessa kertynyt syvän veden ravinnevarasto hidastaa Itämeren tilan parantumista ulkoisen ravinnekuormituksen tehokkaasta vähentämisestä huolimatta.

Vaasan hallinto-oikeus on pyytänyt Paraisten kaupungin ja Paraisten kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen vastinetta valituksen johdosta viimeistään 26.10.2023. Lisääaikaa on myönnetty 16.11.2023 saakka.

Oheismateriaali	Linkki hakemusasiakirjoihin ja päätökseen: https://ylupa.avi.fi/fi-FI/asia/2091495 Valituskirjelmä liitteineen
Esittelijä	Johtava ympäristönsuojelutarkastaja Päivi Paavilainen, puh. 040 6277 470 etunimi.sukunimi@parainen.fi
Päätösehdotus	Rakennus- ja ympäristölautakunta päättää antaa edellä esitetyn valmistelun vastineenaan Vaasan hallinto-oikeudelle. Hallinto-oikeuden dnro:Rakennus- ja ympäristölautakunta päättää antaa edellä esitetyn valmistelun vastineenaan Vaasan hallinto-oikeudelle.
Päätös	Ehdotus hyväksyttiin. _____
Jakelu	Vaasan hallinto-oikeus Kaupunginhallitus (tiedoksi)